

Seminar 7

(S7.1) Să se arate că pentru orice formulă φ ,

$$\vdash (\neg\varphi \rightarrow \varphi) \rightarrow \varphi.$$

Demonstrație: Avem

(1)	$\{\neg\varphi \rightarrow \varphi, \neg\varphi\}$	$\vdash \neg\varphi$	Propoziția 2.38.(ii)
(2)	$\{\neg\varphi \rightarrow \varphi, \neg\varphi\}$	$\vdash \neg\varphi \rightarrow \varphi$	Propoziția 2.38.(ii)
(3)	$\{\neg\varphi \rightarrow \varphi, \neg\varphi\}$	$\vdash \varphi$	(MP): (1), (2)
(4)	$\{\neg\varphi \rightarrow \varphi, \neg\varphi\}$	$\vdash \neg\varphi \rightarrow (\varphi \rightarrow \neg(\varphi \rightarrow \varphi))$	(S6.2).(ii) și Prop. 2.39.(ii)
(5)	$\{\neg\varphi \rightarrow \varphi, \neg\varphi\}$	$\vdash \varphi \rightarrow \neg(\varphi \rightarrow \varphi)$	(MP): (1), (4)
(6)	$\{\neg\varphi \rightarrow \varphi, \neg\varphi\}$	$\vdash \neg(\varphi \rightarrow \varphi)$	(MP): (3), (5)
(7)	$\{\neg\varphi \rightarrow \varphi\}$	$\vdash \varphi$	(6) și (S6.1)
(8)		$\vdash (\neg\varphi \rightarrow \varphi) \rightarrow \varphi$	Teorema deducției.

□

(S7.2) Să se arate că pentru orice formule φ, ψ, χ avem:

- (i) $\{\varphi \wedge \psi\} \vdash \varphi$;
- (ii) $\{\varphi \wedge \psi\} \vdash \psi$;
- (iii) $\{\varphi, \psi\} \vdash \varphi \wedge \psi$;
- (iv) $\{\varphi, \psi\} \vdash \chi$ ddacă $\{\varphi \wedge \psi\} \vdash \chi$.

Demonstrație: Reamintim că $\varphi \wedge \psi = \neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)$. De asemenea, oriunde folosim o teoremă formală cunoscută, aplicăm implicit Propoziția 2.39.(ii).
 Demonstrăm (i):

(1)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)$	Propoziția 2.38.(ii)
(2)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg\varphi \rightarrow (\varphi \rightarrow \neg\psi)$	(S6.2).(ii)
(3)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash (\neg\varphi \rightarrow (\varphi \rightarrow \neg\psi)) \rightarrow (\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi) \rightarrow \neg\neg\varphi)$	(S6.3)
(4)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg(\varphi \rightarrow \neg\psi) \rightarrow \neg\neg\varphi$	(MP): (2), (3)
(5)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg\neg\varphi$	(MP): (1), (4)
(6)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg\neg\varphi \rightarrow \varphi$	(S6.2).(iii)
(7)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \varphi$	(MP): (5), (6).

Demonstrăm (ii):

(1)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi), \neg\psi\}$	$\vdash \neg\psi \rightarrow (\varphi \rightarrow \neg\psi)$	(A1)
(2)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi), \neg\psi\}$	$\vdash \neg\psi$	Propoziția 2.38.(ii)
(3)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi), \neg\psi\}$	$\vdash \varphi \rightarrow \neg\psi$	(MP): (1), (2)
(4)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi), \neg\psi\}$	$\vdash \neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)$	Propoziția 2.38.(ii)
(5)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi), \neg\psi\}$	$\vdash \neg(\varphi \rightarrow \neg\psi) \rightarrow ((\varphi \rightarrow \neg\psi) \rightarrow \perp)$	(S6.2).(ii)
(6)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi), \neg\psi\}$	$\vdash (\varphi \rightarrow \neg\psi) \rightarrow \perp$	(MP): (4), (5)
(7)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi), \neg\psi\}$	$\vdash \perp$	(MP): (3), (6)
(8)	$\{\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \psi$	(7) și (S6.1).

Demonstrăm (iii):

(1)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \varphi$	Propoziția 2.38.(ii)
(2)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \psi$	Propoziția 2.38.(ii)
(3)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)$	Propoziția 2.38.(ii)
(4)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi) \rightarrow (\varphi \rightarrow \neg\psi)$	(S6.2).(iii)
(5)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \varphi \rightarrow \neg\psi$	(MP): (3), (4)
(6)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg\psi$	(MP): (1), (5)
(7)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \neg\psi \rightarrow (\psi \rightarrow \perp)$	(S6.2).(ii)
(8)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \psi \rightarrow \perp$	(MP): (6), (7)
(9)	$\{\varphi, \psi, \neg\neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)\}$	$\vdash \perp$	(MP): (2), (8)
(10)	$\{\varphi, \psi\}$	$\vdash \neg(\varphi \rightarrow \neg\psi)$	(9) și (S6.1).

Demonstrăm (iv), implicația “ \Rightarrow ”:

(1)	$\{\varphi, \psi\}$	$\vdash \chi$	Ipoteză
(2)	$\{\varphi\}$	$\vdash \psi \rightarrow \chi$	Teorema deducției
(3)		$\vdash \varphi \rightarrow (\psi \rightarrow \chi)$	Teorema deducției
(4)	$\{\varphi \wedge \psi\}$	$\vdash \varphi \rightarrow (\psi \rightarrow \chi)$	(3)
(5)	$\{\varphi \wedge \psi\}$	$\vdash \varphi$	(i)
(6)	$\{\varphi \wedge \psi\}$	$\vdash \psi \rightarrow \chi$	(MP): (4), (5)
(7)	$\{\varphi \wedge \psi\}$	$\vdash \psi$	(ii)
(8)	$\{\varphi \wedge \psi\}$	$\vdash \chi$	(MP): (6), (7).

Demonstrăm (iv), implicația “ \Leftarrow ”:

(1)	$\{\varphi \wedge \psi\} \vdash \chi$	Ipoteză
(2)	$\vdash (\varphi \wedge \psi) \rightarrow \chi$	Teorema deducției
(3)	$\{\varphi, \psi\} \vdash (\varphi \wedge \psi) \rightarrow \chi$	(2)
(4)	$\{\varphi, \psi\} \vdash \varphi \wedge \psi$	(iii)
(5)	$\{\varphi, \psi\} \vdash \chi$	(MP): (3), (4).

□

(S7.3) Fie $n \in \mathbb{N}$ și $\varphi_1, \dots, \varphi_n$ formule. Să se arate că (Propoziția 2.62 din curs):

- (i) Pentru orice formulă ψ , $\{\varphi_1, \dots, \varphi_n\} \vdash \psi$ dacă și numai dacă $\vdash \varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_n \rightarrow \psi$ dacă și numai dacă $\{\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_n\} \vdash \psi$.
- (ii) $\{\varphi_1, \dots, \varphi_n\}$ este consistentă dacă și numai dacă $\{\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_n\}$ este consistentă.

Demonstrație:

- (i) Observăm mai întâi că ultima echivalență (între a doua și a treia afirmație) este o instanță a Teoremei deducției. E suficient, deci, să arătăm faptul că prima afirmație este echivalentă cu a treia. Demonstrăm prin inducție după $n \geq 1$.

Pentru $n = 1$, enunțul este tautologic.

Fie $n \geq 1$. Presupunem adevărată concluzia pentru n și o demonstrăm pentru $n + 1$.
Avem:

$$\begin{aligned}
\{\varphi_1, \dots, \varphi_n, \varphi_{n+1}\} \vdash \psi &\Leftrightarrow \{\varphi_1, \dots, \varphi_n\} \vdash \varphi_{n+1} \rightarrow \psi && \text{(din Teorema deducției)} \\
&\Leftrightarrow \{\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_n\} \vdash \varphi_{n+1} \rightarrow \psi && \text{(din ipoteza de inducție)} \\
&\Leftrightarrow \{\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_n, \varphi_{n+1}\} \vdash \psi && \text{(din Teorema deducției)} \\
&\Leftrightarrow \{\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_n \wedge \varphi_{n+1}\} \vdash \psi. && \text{(din (S7.2).(iv))}
\end{aligned}$$

- (ii) Avem că:

$$\begin{aligned}
\{\varphi_1, \dots, \varphi_n\} \text{ consistentă} &\Leftrightarrow \{\varphi_1, \dots, \varphi_n\} \not\vdash \perp && \text{(din Propoziția 2.60)} \\
&\Leftrightarrow \{\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_n\} \not\vdash \perp && \text{(din punctul (i))} \\
&\Leftrightarrow \{\varphi_1 \wedge \dots \wedge \varphi_n\} \text{ consistentă.} && \text{(din Propoziția 2.60)}
\end{aligned}$$

□